

МОВЛЕННЄВИЙ ЕТИКЕТ ЯК КОМПОНЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЕКТС / 120 годин (54 аудиторні години, 66 годин СРС)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Калита Алла Андріївна kalitanewadd@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/Mjl2ODg2ODE5ODc1?cjc=hqqg7zn

Програма освітнього компонента

1. Опис освітнього компонента, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предмет освітнього компонента «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» становлять: загальні норми культури усного англійського мовлення, які зумовлюють взаємодію вербальних і невербальних засобів, та формування у студентів навичок їхнього використання у мовленнєвій і професійній практиці перекладача, а також інтерпретації змісту мовлення в різних ситуаціях спілкування.

Метою освітнього компонента є формування у студентів навичок використання сучасної англійської мови в контексті норм міжкультурного усного мовлення на базі знань про: систему культури спілкування та її історію; комплекс елементів мовленнєвого етикету, які регулюють комунікативну поведінку носіїв української та англійської мов; риторичні, стилістичні й мовні норми і прийоми та стратегії і тактики, типові для різних комунікативних ситуацій. Ця дисципліна дозволить студентам прогнозувати сценарії і моделі перебігу комунікації шляхом аналізу соціокультурної поведінки співрозмовників.

Після засвоєння освітнього компонента студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

1. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо (оволодіння навичками подолання лексико-граматичних і функціонально-стилістичних труднощів перекладу з французької мови українською).

2. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами (застосування основних лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій: компресії, компенсації, генералізації, конкретизації, антонімічного перекладу, описового перекладу, логічного розвитку понять тощо).

3. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності (оволодіння навичками утримання етичних норм взаємодії як показником інтелігентності співбесідника, володіння різними видами і тональностями спілкування (висока, нейтральна, звичайна, фамільярна, вульгарна).

4. Розрізняти тональності стандартних етикетних ситуацій (різновидів мовленнєвого етикету): звертання, привернення уваги; вітання; знайомство; запрошення; прохання, порада, пропозиція; погодження, згода, відмова у відповідь на прохання й запрошення; згода і незгода; вибачення; скарга і т.ін.

5. Володіти основами національного етикету й етикетними нормами іноземної мови для досягнення комунікативного задуму.

6. Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами (оволодіння навичками техніки перекладу та техніки перекладацького запису для здійснення послідовного перекладу).

7. Володіти різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Передумовами для вивчення освітнього компонента «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» є володіння англійською мовою на рівні B2+, а також успішне засвоєння нормативних освітніх компонентів «Сучасна українська мова та культура», «Вступ до романо-германського мовознавства» й «Англійська мова (основна)». Знання, уміння та досвід, здобуті у процесі навчання цієї дисципліни, забезпечують успішне написання курсової роботи з англійської мови та оволодіння таким освітнім компонентом, як "Навчальна (перекладацька) практика".

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять		Контрольні заходи	
	кредитів	годин	практичні	СРС	МКР	Семестрова атестація
Денна	4	120	54	66	-	Залік

Тематичний план освітнього компонента

Розділ 1. Компоненти культури мовленнєвого спілкування

Тема 1.1. Визначення етикету. Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу.

Тема 1.2. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули. Стратегії ввічливості.

Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.

Розділ 2. Використання вербальних і невербальних засобів етикетного мовлення у професійній практиці перекладача.

Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо).

Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування.

Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні.

Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Сокоlecь І.І. Мовленнєвий етикет як складова підготовки вчителя іноземної мови (англійською мовою) – *Speech Etiquette for Language Teacher Training*. Навч. посібник. Київ: Вид. Центр КНЛУ, 2006. 134 с.

2. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посібник. Київ: Каравелов, 2010. третє видання. 351 с.

Додаткова література:

3. Коваль А. П. Ділове спілкування: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1992. 280 с.

4. Навчання етикету іншомовного щоденного, педагогічного і ділового спілкування мовою вузе / О.Б. Тарнопольський, Л.С. Димова. *Іноземні мови*. 1999. №1. С. 29-31.

5. Brown P., Levinson S.C. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge, 1987. 345 p.

6. Christopher T., Resnick P. *Effective Speaking: Communicating Speech*. QUALCOMM Incorporated, 2007. 288 p.

7. Dorothea J. *The Little Book of Etiquette*. London, 2005. P. 128.

8. Knapp M., Hall J.I. *Communication in Human Interaction*. 1997. 482 p.

9. Littlejohn S.W. *Theories on Human Communication*. New York: Harcourt Brace College Publishers, 1997. 395 p.

10. Seryakova I. *Magic of nonverbal communication*. 2nd edition. Kyiv: Osvita of Ukraine. 2009. 161 p.

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, в електронному кампусі та в Гугл класі.

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компонента

Силабус освітнього компонента «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, які потрібні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського та світового науково-освітнього простору фахівців ступеня доктора філософії з філології, здатних до самостійної науково-дослідної, науково-інноваційної, організаційно-управлінської, перекладацької та педагогічної діяльності в галузі гуманітарних наук. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого та антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення науково-дослідної (пошук, систематизація і критичний аналіз інформації) та перекладацької (перед- і постперекладацький аналіз, перекладацькі прийоми й техніки) діяльності.

З метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й студента.

Під час навчання застосовуються:

- стратегії активного, колективного навчання;
- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (робота у парах, мозкового штурму, рольова гра, дискусія тощо);
- інформативно-рецептивний метод (демонстрація, розповідь, пояснення, бесіда у у словесній, наочній та практичній формах);
- репродуктивний метод, що передбачає відтворення способів діяльності за визначеним алгоритмом;
- метод проблемного викладу (постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання, з урахуванням пізнавальних суперечностей та здійснення самостійного пошуку (в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, виконання проблемно-пошукових вправ).

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту освітнього компонента та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта та Viber, за допомогою якого:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту освітньої компоненти;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану освітньої компоненти, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації).

№ п/п	Зміст навчальної роботи	Аудиторних годин	СРС
1	<p>Розділ 1. Компоненти культури мовленнєвого спілкування</p> <p>Тема 1.1 Визначення етикету. Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу.</p> <p>Практичне заняття 1. Визначення етикету. Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу [4, с. 29-31; 8, с. 15-51].</p> <p>СРС: Тема 1.1. Чинники, що впливають на вербальне й невербальне оформлення етикетного мовлення (вік, стать, соціальний статус адресата; особисті якості співрозмовників; комунікативні умови (місце, час, тривалість спілкування); характер взаємин між співрозмовниками тощо) [4, с. 29-31; 8, с. 15-51].</p>	2	2
2	<p>Тема 1.1 Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу.</p> <p>Практичне заняття 2. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу [1, с. 1-11; 4, с. 29-31; 9, с. 5-48].</p> <p>СРС: Тема 1.1. Види етикету за ступенем ритуалізації (повсякденний) [1, с. 1-11; 4, с. 29-31; 9, с. 5-48].</p>	2	2

3	<p>Тема 1.2. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули. Стратегії ввічливості.</p> <p>Практичне заняття 3. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули [1, с. 1-11; 4, с. 29-31; 9, с. 5-48].</p> <p>СРС: Тема 1.2. Види етикету за ступенем ритуалізації (святковий) [1, с. 1-11; 4, с. 29-31; 9, с. 5-48].</p>	2	2
4	<p>Тема 1.2. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули. Стратегії ввічливості.</p> <p>Практичне заняття 4. Стратегії ввічливості [1, с. 11-16; 5, с. 19-56].</p> <p>СРС: Тема 1.2. Хиби в дотриманні мовленнєвого етикету як еколінгвістична проблема [1, с. 1-11; 4, с. 29-31; 9, с. 5-48].</p>	2	2
5	<p>Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.</p> <p>Практичне заняття 5. Британський мовленнєвий етикет: історія формування [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p> <p>СРС: Тема 1.3. Традиції британського етикету [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p>	2	2
6	<p>Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.</p> <p>Практичне заняття 6. Британський мовленнєвий етикет у стереотипних мовленнєвих ситуаціях [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p> <p>СРС: Тема 1.3. Вербальне й невербальне оформлення етикетного мовлення залежно від соціокультурних умов комунікації [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p>	2	2
7	<p>Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.</p> <p>Практичне заняття 7. Британський мовленнєвий етикет у стереотипних мовленнєвих ситуаціях [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p> <p>СРС: Тема 1.3. Правила ділового етикету під час спілкування з партнерами-іноземцями [1, с. 16-18; 7, с. 21-66].</p>	2	2
8	<p>Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.</p> <p>Практичне заняття 8. Український мовленнєвий етикет [1, с. 18-20; 2, с. 16-46; 7, с. 21-66].</p> <p>СРС: Тема 1.3. Стійкі мовні вислови в системі українського мовленнєвого етикету, розрізняванні за змістом ситуації спілкування (звертання, вітання, знайомство, запрошення, прохання, вибачення, згода, незгода, скарга, втішання, комплімент, несхвалення, побажання, вдячність, прощання) [1, с. 18-20; 2, с. 16-46; 7, с. 21-66].</p>	2	2
9	<p>Розділ 2. Використання вербальних і невербальних засобів етикетного мовлення у професійній практиці перекладача.</p> <p>Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо).</p> <p>Практичне заняття 9. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості: вибачення і подяка [1, с. 18-20; 2, с. 16-46; 7, с. 21-66].</p> <p>СРС: Тема 2.1. Етикет ділової телефонної розмови. Мобільний телефон і ділові стосунки [1, с. 23-24].</p>	2	2
10	<p>Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо).</p> <p>Практичне заняття 10. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості: вітання, прощання, привітання, запрошення [1, с. 21-30; 4, с. 29-31; 7, с. 68-99].</p>	2	2

	СРС: Тема 2.1. Поведінкові моделі та мовленнєвий етикет вітання, прощання, привітання, запрошення в різні часи британської історії [3, с. 29-31; 6, с. 68-99].		
11	Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо). Практичне заняття 11. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості: відмова й заборона, несхвалення [1, с. 30-35; 4, с. 29-31; 7, с. 99-101]. СРС: Тема 2.1. Етикет проведення ділової дискусії [1, с. 30-35; 4, с. 29-31; 7, с. 99-101].	2	2
12	Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо). Практичне заняття 12. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості: критика, скарги, незгоди [1, с. 35-37; 4, с. 29-31; 7, с. 99-101]. СРС: Тема 1.3. Поведінкові моделі та мовленнєвий етикет критики, скарги, незгоди в різні часи британської історії [4, с. 29-31; 7, с. 68-99].	2	3
13	Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування. Практичне заняття 13. Інтонаційні моделі етикетного мовлення (вибачення, подяка, вітання, прощання тощо) [1, с. 38-40; 4, с. 29-31; 7, с. 103-107]. СРС: Тема 2.2. Поведінкові моделі та мовленнєвий етикет вибачення, подяка, вітання, прощання в різні часи британської історії [1, с. 38-40; 4, с. 29-31; 7, с. 103-107].	2	3
14	Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування. Практичне заняття 14. Інтонаційні моделі етикетного мовлення з представниками різних соціокультурних рівнів в офіційних ситуаціях спілкування [1, с. 41-50; 6, с. 107-117]. СРС: Тема 2.2. Інтонаційне оформлення риторичних запитань [1, с. 38-40; 4, с. 29-31; 7, с. 103-107].	2	2
15	Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування. Практичне заняття 15. Професійний етикет перекладача [2]. СРС: Тема 2.2. Труднощі в перекладі етикетних формул [2].	2	2
16	Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування. Практичне заняття 16. Особливості перекладу етикетного мовлення, притаманного різним ситуаціям спілкування, на українську мову [2, с. 31-56]. СРС: Тема 2.2. Труднощі в перекладі етикетного мовлення, притаманного різним ситуаціям спілкування [2, с. 31-56].	2	2
17	Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні. Практичне заняття 17. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету [1, с. 51-70; 6, с. 107-117]. СРС: Тема 2.3. Історія виникнення та вживання клішованих висловів [1, с. 51-70; 7, с. 107-117].	2	2
18	Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні.	2	3

	<p>Практичне заняття 18. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні [1, с. 71-80; 7, с. 118-131].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Труднощі перекладу ідіоматичних виразів та евфемізмів, уживаних в етикетному мовленні [1, с. 71-80; 7, с. 118-131].</p>		
19	<p>Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні.</p> <p>Практичне заняття 19. Особливості відображення в українському перекладі ідіоматичних виразів та евфемізмів, притаманних англійському етикетному мовленні [2].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Труднощі перекладу ідіоматичних виразів та евфемізмів, притаманних англійському етикетному мовленні [2].</p>	2	2
20	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p> <p>Практичне заняття 20. Невербальні засоби етикетного мовлення: мода, стиль і зовнішній вигляд [1, с. 71-85; 8, с. 11-118].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Особливості невербальної комунікації в різних народів світу [1, с. 71-85; 8, с. 11-118].</p>	2	2
21	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p> <p>Практичне заняття 21. Невербальні засоби етикетного мовлення: аксесуари як елементи етикету [1, с. 86-88; 8, с. 117-123].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Роль аксесуарів як етикетного елемента в різних народів світу [1, с. 86-88; 8, с. 117-123].</p>	2	2
22	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p> <p>Практичне заняття 22. Невербальні засоби етикетного мовлення: манери поведінки за столом [1, с. 89-95; 8, с. 125-127].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Етикетні особливості поведінки за столом в різних народів світу [1, с. 89-95; 8, с. 125-127].</p>	2	3
23	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p> <p>Практичне заняття 23. Невербальні засоби етикетного мовлення: етикетні норми і стандарти вираження емоцій і почуттів [1, с. 96-101; 8, с. 129-134].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Етикетні норми і стандарти вираження емоцій і почуттів у різних народів світу [1, с. 96-101; 8, с. 129-134].</p>	2	3
24	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p> <p>Практичне заняття 24. Невербальні засоби етикетного мовлення: усмішка як невербальний знак етикетного спілкування [1, с. 96-97; 8, с. 130-132].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Роль та значення усмішки як елемента спілкування у різних народів світу [1, с. 96-101; 8, с. 129-134].</p>	2	3
25	<p>Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.</p>	2	3

	Практичне заняття 25. Невербальні засоби етикетного мовлення: жести й міміка як невербальні знаки етикетного спілкування [1, с. 98-101; 8, с. 129-132]. СРС: Тема 2.4. Жести й міміка як невербальні знаки етикетного спілкування у різних народів світу [1, с. 98-101; 8, с. 129-132].		
26	Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо. Практичне заняття 26. Порівняння невербальних засобів оформлення етикетного мовлення англійців та українців [2]. СРС: Тема 2.4. Порівняння невербальних засобів оформлення етикетного мовлення англійців та американців [2].	2	3
27	Практичне заняття 27. Залікова контрольна робота	2	6
	Всього	54 год	66 год

6. Самостійна робота студента

Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

Вивчення дисципліни охоплює такі види самостійної роботи:

- підготовка до практичних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою, виконання домашніх навчальних завдань);
- підготовка до заліку.

Рекомендований час на підготовку до практичного – 1 год. СРС; заліку – 6 год. СРС.

Політика та контроль

7. Політика освітнього компонента

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдиску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – 1 тиждень з моменту отримання або згідно з інструкціями викладача. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом терміну, визначеного цим силабусом, з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проектах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Використання інструментів штучного інтелекту. Університет підтримує раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, але за умови врахування важливих аспектів використання таких інструментів, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності. Під час використання інструментів ШІ слід керуватися Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедурно деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача», форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за РСО першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях, а також за написання поточних контрольних робіт. *Рейтинг* студентів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

1) роботу на 26 практичних заняттях (52 бали) – із розрахунку, що на кожному практичному занятті бере участь (оцінюється) уся підгрупа; 27-ме заняття присвячене написанню залікової контрольної роботи. Ваговий бал за роботу на практичних заняттях: **2 бали**;

2) написання 4 поточних контрольних робіт (48 балів). Ваговий бал за контрольну роботу: **12 балів**.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Участь у практичних заняттях	52%	2	26	52
2.	Поточний контроль	48%	12	4	48
	Всього				100

Максимальна загальна кількість балів, які може отримати студент по закінченні вивчення освітнього компонента «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача», становить 100 балів.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1. Робота на практичних заняттях

Практичні заняття мають на меті застосування здобутих знань на практиці. Кожна відповідь студента передбачає виконання практичного перекладацького завдання з теми та вміння обґрунтувати його виконання.

Критерії оцінювання:

«відмінно» (2-1,8 балів) – активна робота на парі, повне і цілком правильне виконання домашніх навчальних завдань з урахуванням вивченого матеріалу за темою заняття (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» (1,7-1,5 балів) – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями під час заняття; домашнє навчальне завдання виконане з незначними помилками;

«задовільно» (1,4-1,2 балів) – неповне виконання домашнього завдання (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки під час роботи на занятті; якщо студент не здав домашнє навчальне завдання, але активно працює на занятті, його робота буде оцінена за цим критерієм;

«незадовільно» (0 балів) – незадовільна робота під час заняття (менше 60% потрібної інформації) та невиконане домашнє навчальне завдання.

2. Виконання поточної контрольної роботи.

Поточна контрольна робота складається з одного теоретичного питання, за правильну відповідь за яке нараховується 3 бали, та трьох практичних завдань, за правильну відповідь за кожне з яких нараховується 3 бали, ваговий бал за поточну контрольну роботу – 12 балів, максимальна кількість балів за поточні контрольні роботи становить $4 \times 12 = 48$ балів.

Критерії оцінювання теоретичного завдання:

“відмінно” – повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне питання з логічним і зв’язним викладом матеріалу, наведенням прикладів, допускається 1 помилка – 3 – 2,9 балів.

“добре” – коректне, але не зовсім повне висвітлення теоретичного питання з наведенням прикладів, допускається 2-3 помилки – 2,9 – 2,43 бали;

“задовільно” – неповне або не цілком коректне висвітлення теоретичного питання, відсутність прикладів, допускається 4-5 помилок – 2,43–1,65 балів;

“незадовільно” – не висвітлене питання - 0 балів.

Критерії оцінювання практичного завдання:

“відмінно” – коректна відповідь на практичне завдання питання, допускається 1 помилка – 3 – 2,7 балів.

“добре” – коректна, але не зовсім відповідь на практичне завдання питання, допускається 2-3 помилки – 2,65 – 2,25 балів;

“задовільно” – неповна або не цілком коректна відповідь на практичне завдання питання, допускається 4-5 помилок – 2,2- 1,8 балів;

“незадовільно” – не зроблене завдання та/або більше 6 помилок - 0 балів.

Загальна сума балів за поточну контрольну роботу:

«відмінно»– правильне та повне розкриття питання, що демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й повну сформованість фахових компетентностей за відповідним освітнім компонентом, зазначених у п. 1 цього силабусу. Допускається 1-2 незначні помилки (не менше 90% потрібної інформації) – 12 – 11 балів.

«добре»– недостатньо повне розкриття питання при логічному та зв'язному викладі матеріалу та/або неточностями, які свідчать про ґрунтовне розуміння теоретичних основ дисципліни й сформованість фахових компетентностей за цим освітнім компонентом на високому рівні (не менше 75% потрібної інформації) – 10,9 – 9,2 балів.

«задовільно» – недостатньо повне розкриття питання з низкою помилок та/або неточностей, при якому студент демонструє фрагментарні знання з дисципліни (не менше 60% потрібної інформації). Допускається 6-8 помилок – 9,1–7,35 балів.

- «незадовільно», незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації) та/або значні помилки, що свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання -- 0 балів.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль. Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Атестація здобувачів проводиться на 8 та 14 тижнях із зазначенням поточного рейтингу. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу здобувача не менше 50% від максимально можливого за 7 та 13 тижднів.

Максимальна кількість балів на першій атестації є сума балів за: роботу на 12 практичних заняттях ($12 \times 2 = 24$) та написання 2 поточних контрольних робіт ($2 \times 12 = 24$) – максимально 48 балів. Таким чином, з першої атестації здобувач отримує “задовільно”, якщо його поточний рейтинг буде не менше 24 балів. Максимальна кількість балів на другій атестації складатиме суму балів за роботу на 21 практичному занятті ($21 \times 2 = 42$) та написання 4 поточних контрольних робіт ($4 \times 12 = 48$) – максимально 90 бали. Таким чином, студент отримує "задовільно", якщо його поточний рейтинг буде не менше 45 балів.

Критерій		I календарний контроль	II календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 24 балів	≥ 45 балів

Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому занятті з освітнього компонента.

Умови допуску до семестрового контролю. Рейтинг з освітнього компонента складає **100** балів. Умовою зарахування освітнього компонента є отримання студентом не менше 60% рейтингу з освітнього компонента.

Рейтинг може бути підвищено шляхом виконання *залікової контрольної роботи*. Вона є обов'язковою для тих, хто отримав від 40% до 60% рейтингу з освітнього компонента. До нього також допускаються здобувачі, які отримали не менше 60% рейтингу з освітнього компонента та бажають підвищити свій рейтинг. При цьому застосовується жорстка система. Усі його бали, отримані протягом семестру, анулюються.

Здобувач виконує залікову контрольну роботу, якщо а) він виконав умови допуску до заліку, але його підсумковий рейтинг за семестр нижчий за 60 балів; б) він хоче підвищити поточну оцінку з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконує **залікову контрольну роботу**, його попередній рейтинг скасовується і він отримує остаточну оцінку за її результатами. Залікова контрольна робота оцінюється у *100 балів* і містить завдання за темами освітнього компонента, прописаними у п. 5 цього силабусу.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі, складається з одного теоретичного питання та чотирьох практичних завдань, за правильну відповідь за кожне з яких нараховується 20 балів. На заліку до студентів висуваються такі вимоги:

- знання теоретичного матеріалу в обсязі передбаченому цією програмою;
- володіння уміннями робити аналіз англійського етикетного мовлення та диференціювати інтонаційні моделі різних етикетних формул.

Критерії оцінювання:

- максимальний бал за правильну відповідь на питання – 20 балів.

«відмінно» – 18-20 балів –	повна і точна відповідь на теоретичне питання та повне і точне виконання практичних завдань (не менше 90% потрібної інформації);
«добре» – 15-17,9 балів –	неповна відповідь на теоретичне питання та неповне виконання практичних завдань (не менше 75% потрібної інформації);
«задовільно» – 12-14,9 балів –	не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання та не зовсім правильне виконання практичних завдань (не менше 60% потрібної інформації);
«незадовільно» – 0-11,9 балів	неправильна відповідь на теоретичне питання та неправильне виконання практичних завдань (менше 60% потрібної інформації) або відсутність відповіді.

Бали залікової контрольної роботи переводяться до залікової оцінки згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 40	Не допущено

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

9. Додаткова інформація з освітнього компонента

9.1. На залікову контрольну роботу винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено професором кафедри ТППАМ д. філол. н. Калитою А.А.

Ухвалено кафедрою ТППАМ ФЛ (протокол № 15 від 24.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЛ (протокол № 12 від 26.06.2024 р.)